

телствата, но въобще било увеличено сравнително съ по напрѣшното. Особенно числото на спомагателната конница, съ тѣчение на времето, постепенно се умножавало, и тѣзи конница била повечето твърдѣ добра, тѣй като римлянитѣ, съ распространението на завоюванията си, постепенно усилвали собствената си конница съ много или малко добрата испанска, галлска, германска, гръцка, азиатска и африканска или нумидийска конница. Отъ тѣхъ испанската, галлската, германската и гръцката конница била по вechето тѣжка, а азиатската и африканската — легка. Въобще конницата въ това време почнала вече да съставлява $\frac{1}{8}$ и даже $\frac{1}{7}$ отъ римскитѣ армии.

Численната сила на легионитѣ не била еднаква, но срѣдната възлизала обикновенно отъ 4 до 6.000 души, като никога не надминувала послѣдното число, но често пѣти, отъ загубитѣ въ войнитѣ, съставлявала и по малко отъ 4.000 души. Тѣй напримѣръ, Цезарь при Фарсалъ въ 8 легиона ималъ само 22.000 души, т. е. срѣдне по 2.750 души въ легионъ.

Численната сила на армиитѣ била твърдѣ различна, тѣй като ар-

миитѣ не състояли вече, както по напрѣдъ, постоянно отъ 4, но почти всѣкога отъ по вече легиони, даже до 10 и по много, безъ да се брои спомагателната пѣхота и конница, както, напримѣръ, у Цезаря въ Галлия, у Помпея въ междуусобната война съ Цезаря и у полководцитѣ въ послѣдующитѣ времена.

Къмъ числото на особенноститѣ въ този периодъ трѣбва да се отнесе распространившето се въ римскитѣ армии употрѣбление на металнитѣ орждия и слоноветѣ въ полето, особено въ времето на Цезаря и Помпея. При всѣки легионъ почнали вече да возятъ въ походъ до 30 малки, лежки или полски *катанули* и *баллиги* (гл. по долу § 5), къмъ всѣка отъ които се полагало по 10 души прислужници. Тѣзи орждия обаче не се употрѣбвявали въ полскитѣ сражения, но, както и по напрѣдъ, при прѣминуване прѣзъ тѣснини, рѣки и особено при атака и отбрана на лагери и укрѣпления. Слоноветѣ, напротивъ, взели вече да се употрѣбвяватъ и въ полскитѣ сражения, особено въ края на този периодъ, въ Испания, Гърция, Азия и Африка.

§ 3.

Строя и начина на дѣйствиата на войскитѣ.

До времето на Мария римския легионъ обикновенно се раздѣлялъ, строилъ и дѣйствувалъ сжщо, както и по напрѣдъ, т. е. въ квинкунциаленъ строй по *манипули*, но нѣкога и по *кохорти*. Впрочемъ строя по кохорти означавалъ още всѣкакъвъ родъ времененно, въ видъ на изключение, съединение и построение съвмѣстно на двѣ или по много манипули отъ една и сжща или отъ разни линии, когато се явявало нуж-

да да се даде на строя по голѣма твърдостъ.

Но въведения отъ Мария новъ родъ съставъ въ римскитѣ армии направилъ вече невъзможенъ всѣки другъ строй на легиона. Щомъ легионитѣ взели да се съставляватъ отъ хора неопитни, не приучени на дѣйствие въ строй по манипули, щомъ войницитѣ отъ легиона не можали вече да се раздѣлятъ на класове, то естествено, че и дѣйстви-